

2010
SOCIOLOGY – I (Optional)
समाजशास्त्र - I (वैकल्पिक)

Standard : Degree

स्तर : पदवी

Total Marks : 200

एकूण गुण : 200

Nature : Conventional

स्वरूप : पारंपारिक

Duration : 3 Hours

कालावधी : 3 तास

Note :

सूचना :

(i) *Answers must be written either in **English** or in **Marathi**.*

उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.

(ii) *Question No. 1 is **Compulsory**. Of the remaining questions, attempt **any four** selecting one question from **each section**.*

प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.

(iii) *Figures to the **RIGHT** indicate marks of the respective question.*

उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

(iv) *Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.*

ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे. तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल, अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.

(v) *Credit will be given for orderly, concise and effective writing.*

नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.

(vi) *Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he/she will be penalised.*

उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.

(vii) *In case of any ambiguity, English version will be considered as authentic.*

कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर ग्राह्य समजले जाईल.

P.T.O.

	Marks
	गुण
1. Answer any four of the following :	40
खालील पैकी कोणत्याही चार ची उत्तरे लिहा :	
(a) Social Forces in the Development of Sociology. समाजशास्त्राच्या विकासातील सामाजिक शक्ती.	10
(b) C.H. Cooley : the 'Looking-glass self'. सी.एच्. कूले : 'प्रतिबिंबित स्व'.	10
(c) Role of Education in Society. समाजातील शिक्षणाची भूमिका.	10
(d) Theory of Division of Labour. श्रमविभाजनाचा सिद्धांत.	10
(e) Meaning and Characteristics of Observation. निरीक्षणाचा अर्थ व वैशिष्ट्ये.	10

SECTION - A

विभाग - A

2. Answer the following sub-questions :	
खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :	
(a) Scientific Nature of Sociology. समाजशास्त्राचे शास्त्रीय स्वरूप.	10
(b) Basic elements of Social Structure. समाज संरचनेचे मूलभूत घटक.	10
(c) Classification of Social Groups. सामाजिक गटांचे वर्गीकरण.	10
(d) Characteristics of Society. समाजाची वैशिष्ट्ये.	10

3. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

(a) Subject-matter of Sociology.
समाजशास्त्राचा अभ्यास-विषय.	10
(b) Meaning and characteristics of Social Institution.
सामाजिक संस्थेचा अर्थ व वैशिष्ट्ये.	10
(c) Talcott Parsons's concept of 'Social System'.
टॉलकॉट पारसन्सची 'समाज व्यवस्था' संकल्पना.	10
(d) Types of Organization.
संघटनेचे प्रकार.	10

SECTION - B**विभाग - B**

4. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

(a) (i) Characteristics of Culture.
संस्कृतीची वैशिष्ट्ये.	10
(ii) Nature of Socialization.
समाजीकरणाच स्वरूप.	5
(b) Meaning of Class System.
वर्गव्यवस्थेचा अर्थ.	10
(c) Consequences of Social Mobility.
सामाजिक गतीशीलतेचे परिणाम.	15

9. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) Max Weber's Typology of Social Action.

10

मॅक्स वेबरप्रणीत सामाजिक क्रियेचे प्रकार.

(b) Characteristics of Usable Hypothesis.

15

उपयोगी गृहितकृत्याची वैशिष्ट्ये.

(c) Content of Research Report writing.

15

संशोधन अहवाल लेखनाचे घटक.

www.mpscmaterial.com

5. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

(a) (i) Components of Culture.
संस्कृतीची घटकतत्वे.	10
(ii) Anticipatory Socialization.
पूर्वाभासी समाजीकरण.	5
(b) Concept of Hierarchy and Social Stratification.
श्रेणीरचना व सामाजिक स्तरीकरणाची संकल्पना.	10
(c) Functionalist perspective on Social Stratification.
सामाजिक स्तरीकरणाचा कार्यवादी दृष्टीकोन.	15

SECTION - C

विभाग - C

6. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) Capitalistic Economy.
भांडवलवादी अर्थव्यवस्था.	10
(b) Meaning of Evolution.
उत्क्रांतीचा अर्थ.	10
(c) Endogenous sources of Social Change.
सामाजिक परिवर्तनाचे अंतर्गत स्रोत.	10
(d) Types of Social Movement.
सामाजिक चळवळीचे प्रकार.	10

P.T.O.

7. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) Social Determinants of Economic Development.
आर्थिक विकासाचे सामाजिक निर्धारक.	10
(b) Define Social Change.
सामाजिक परिवर्तनाचा अर्थ.	10
(c) Impact of Science on Society.
विज्ञानाचा समाजावरील परिणाम.	10
(d) Characteristics of Social Movement.
सामाजिक चळवळीची वैशिष्ट्ये.	10

SECTION - D

विभाग - D

www.mpscmaterial.com

8. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) Karl Marx's Theory of Class-Struggle.
कार्ल मार्क्सचा वर्गसंघर्ष सिद्धांत.	10
(b) Descriptive Research Design.
वर्णनात्मक संशोधन आराखडा.	15
(c) Social Survey method.
सामाजिक सर्वेक्षण पद्धत.	15

P.T.O.